

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 ลักษณะและวิวัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศในระบบระหว่างประเทศ	1
1. วิวัฒนาการและโครงสร้างของสังคมระหว่างประเทศกับกฎหมายระหว่างประเทศ	4
2. กฎหมายระหว่างประเทศกับกระบวนการนิติบัญญัติหรือการสร้างกฎหมาย	16
3. สภาพบังคับและประสิทธิผลของกฎหมายระหว่างประเทศ	18
4. บทบาทของกฎหมายระหว่างประเทศกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	20
บทที่ 2 แหล่งกำเนิดหรือที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศ	22
1. มาตรา 38 แห่งธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ	22
1.1 แหล่งกำเนิดหรือที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศในด้านรูปแบบและในด้านเนื้อหา	25
1.2 แหล่งกำเนิดหรือที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศในด้านเนื้อหาและในด้านที่เป็นหลักฐาน	26
2. สนธิสัญญา	27
3. กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ	31
3.1 องค์ประกอบของกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ	32
3.1.1 ทางปฏิบัติของรัฐ	33
3.1.1.1 ทางปฏิบัติที่ซ้ำ ๆ กันอย่างสม่ำเสมอ	33
3.1.1.2 ทางปฏิบัติที่เป็นการทั่วไป	34
3.1.1.3 ระยะเวลาของการปฏิบัติ	37
3.1.2 ความเชื่อว่าทางปฏิบัตินั้นเป็นพันธกรณีทางกฎหมาย	37
4. หลักกฎหมายทั่วไป	39
4.1 กฎเกณฑ์และหลักที่มีอยู่ร่วมกันในทุกระบบกฎหมาย	40

4.2 แนวความคิดตามกฎหมายแห่งชาติในด้านสารบัญญัติ	40
4.3 หลักแห่งความเที่ยงธรรม	41
5. คำตัดสินของศาล	42
6. หลักคำสอนของผู้เชี่ยวชาญกฎหมายระหว่างประเทศ	46
7. แหล่งกำเนิดหรือที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศที่มีได้บัญญัติไว้ใน ธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ	47
7.1 การกระทำฝ่ายเดียวของรัฐ	47
7.2 การกระทำฝ่ายเดียวขององค์การระหว่างประเทศ	48
บทที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศกับกฎหมายภายใน	52
1. ทฤษฎีว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายระหว่างประเทศ กับกฎหมายภายใน	52
1.1 ทฤษฎีเอกนิยม	53
1.2 ทฤษฎีทวินิยม	54
2. หลักเกณฑ์และทางปฏิบัติของประเทศไทยเกี่ยวกับการนำกฎหมาย ระหว่างประเทศมาใช้บังคับ	55
2.1 หลักเกณฑ์และทางปฏิบัติของประเทศไทยเกี่ยวกับการนำสนธิสัญญา มาใช้บังคับ	55
2.2 หลักเกณฑ์และทางปฏิบัติของประเทศไทยในการนำกฎหมาย จารีตประเพณีระหว่างประเทศมาใช้บังคับ.....	70
บทที่ 4 บุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศ	71
1. แนวคิดเกี่ยวกับสภาพบุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศ	71
2. บุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศ	72
2.1 รัฐ	72
2.1.1 กำเนิดของรัฐ	72

2.1.1.1	รัฐต้องมีดินแดนที่แน่นอน	73
2.1.1.2	รัฐต้องมีประชากรหรือจำนวนประชาชนพลเมืองถาวร	74
2.1.1.3	รัฐต้องมีรัฐบาล	75
2.1.1.4	รัฐต้องมีความสามารถที่จะเข้าสู่ความสัมพันธ์กับรัฐอื่น	75
2.1.2	การรับรองรัฐและการรับรองรัฐบาล	76
2.1.2.1	การรับรองรัฐ	76
(1)	ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรองรัฐ	76
(2)	วิธีการรับรองรัฐ	81
(3)	การรับรองร่วมกัน	81
(4)	ผลของการรับรองรัฐในกฎหมายระหว่างประเทศ	82
2.1.2.2	การรับรองรัฐบาล	83
(1)	หลักการว่าด้วยประสิทธิภาพของรัฐบาล	83
(2)	หลักการว่าด้วยความชอบธรรม	83
(3)	แนวทางการรับรองรัฐบาลแบบอัติวิสัย	84
2.1.3	สิทธิและหน้าที่ของรัฐ	85
2.1.3.1	สิทธิขั้นพื้นฐานของรัฐ	85
2.1.3.1.1	สิทธิในเอกราชอธิปไตย	85
(1)	สิทธิในเอกราชอธิปไตยภายใน	85
(2)	สิทธิในเอกราชอธิปไตยภายนอก	85
2.1.3.1.2	สิทธิแห่งความเสมอภาคของรัฐ	85
(1)	หลักการไม่เลือกปฏิบัติ	86
(2)	หลักการต่างตอบแทน	86

	หน้า
2.1.3.2 หน้าที่ขึ้นพื้นฐานของรัฐ	87
2.1.4 การสืบทอดของรัฐ	89
2.1.4.1 การสืบทอดของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับสนธิสัญญา	90
2.1.4.1.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการสืบทอดของรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับสนธิสัญญา	90
(1) หลักทั่วไป	90
(2) สนธิสัญญาที่กำหนดเขตแดนและสนธิสัญญาที่ก่อตั้ง ระบอบของดินแดน	91
ก. สนธิสัญญาที่กำหนดเขตแดน	91
ข. สนธิสัญญาที่ก่อตั้งระบอบของดินแดน	92
1) ระบอบภาวะวิสัยถาวรที่ผูกพันเพียงกลุ่ม รัฐหนึ่งเท่านั้น	93
2) ระบอบภาวะวิสัยที่ผูกพันนานาประเทศ	93
2.1.4.1.2 ผลของการสืบทอดของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับ สนธิสัญญาในรูปแบบต่าง ๆ	93
(1) รัฐที่ได้รับเอกราชใหม่	93
(2) การรวมตัวเข้าเป็นสหพันธรัฐ	94
(3) การแยกรัฐ	95
2.1.4.2 การสืบทอดของรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน บรรณสารและหนี้สินของรัฐ	95
2.1.4.2.1 กรณีรัฐที่ได้รับเอกราชใหม่	96
2.1.4.2.2 กรณีการรวมรัฐ	98
2.1.4.2.3 กรณีการแยกดินแดนบางส่วนของรัฐหนึ่ง ออกเป็นอีกรัฐหนึ่ง	98

บท	หน้า
2.1.4.2.4 กรณีการยุบรัฐ	100
2.2 องค์การระหว่างประเทศ	102
2.3 ปัจเจกชน	107
บทที่ 5 การได้มาซึ่งดินแดนของรัฐ	110
1. การได้มาซึ่งดินแดนโดยการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน	110
1.1 การได้มาซึ่งดินแดนโดยการครอบครอง	110
1.2 การได้มาซึ่งดินแดนโดยการครอบครองประปักษ์ หรือการได้มาโดยอายุความ	111
2. การได้มาซึ่งดินแดนโดยการค้นพบ	114
3. การได้มาซึ่งดินแดนเนื่องจากการเพิ่มพูนหรือการงอกเงยขึ้นของแผ่นดิน	115
4. การได้มาซึ่งดินแดนจากการยกให้จากรัฐอื่นและโดยสนธิสัญญา	115
5. การได้มาซึ่งดินแดนโดยการใช้กำลัง – การรบชนะ	116
6. การได้มาซึ่งดินแดนของรัฐโดยใช้หลักการยอมรับโดยนิ่งเฉยหรือการ ยอมรับโดยไม่มีข้อโต้แย้งและการถูกต้องบทหรือหลักกฎหมายปิดปาก	118
7. การได้มาซึ่งดินแดนของรัฐโดยคำตัดสินของศาล	119
8. การได้มาซึ่งดินแดนของรัฐตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่เรียกว่า <i>Uti Possideti</i>	120
9. การได้มาซึ่งดินแดนของรัฐโดยหลักการกำหนดใจตนเอง	122
บทที่ 6 เขตอำนาจแห่งรัฐ	125
1. หลักทั่วไปของเขตอำนาจรัฐ	125
2. มูลฐานของเขตอำนาจรัฐ	127
2.1 เขตอำนาจรัฐเหนือดินแดน	129
2.1.1 เขตอำนาจรัฐเหนือดินแดนตามภาวะวิสัย	130

	หน้า
2.1.2 เขตอำนาจรัฐเหนือดินแดนตามอติวิสัย	130
2.2 เขตอำนาจรัฐตามหลักสัญชาติ	133
2.2.1 การใช้เขตอำนาจรัฐตามหลักสัญชาติ : กรณีบุคคลธรรมดา	134
2.2.2 การใช้เขตอำนาจรัฐตามหลักสัญชาติ : กรณีนิติบุคคล	136
2.2.3 การใช้เขตอำนาจรัฐตามหลักสัญชาติ : กรณีของเรือ อากาศยานหรืออวกาศยาน	138
2.3 เขตอำนาจรัฐตามหลักป้องกัน	141
2.4 เขตอำนาจรัฐตามหลักผู้ถูกกระทำ	144
2.5 เขตอำนาจรัฐตามหลักสากล	148
บทที่ 7 กฎหมายสนธิสัญญา	153
1. วิวัฒนาการและหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายสนธิสัญญา	154
ก. หลักความยินยอมโดยอิสระ	154
ข. หลักสัญญาต้องเป็นสัญญา	155
ค. หลักสุจริต	156
2. ขอบเขตของอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969	157
3. คำนิยามของสนธิสัญญาตามอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วย กฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969	159
3.1 สนธิสัญญาต้องเป็นความตกลงระหว่างประเทศ	159
3.2 สนธิสัญญาต้องกระทำโดยคู่ภาคีซึ่งเป็นรัฐ	159
3.3 สนธิสัญญาเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่เป็นลายลักษณ์อักษร	160
3.4 สนธิสัญญาที่กระทำขึ้นต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่าง ประเทศ	161
4. ประเภทของสนธิสัญญา	163

กัมม	หน้า
4.1 การจัดประเภทโดยถือหลักภาคีของสนธิสัญญา	163
4.2 การจัดประเภทโดยถือหลักแบบของสนธิสัญญา	163
4.3 การจัดประเภทโดยถือหลักวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญา	163
4.4 การจัดประเภทโดยถือหลักสารัตถะของสนธิสัญญา	164
5. คำศัพท์เฉพาะที่ใช้เรียกสนธิสัญญา	165
6. กระบวนการทำสนธิสัญญา	167
6.1 การเจรจาและผู้มีอำนาจในการทำสนธิสัญญา	167
6.2 การรับเอาตัวบทแห่งสนธิสัญญา	169
6.3 การรับรองความถูกต้องแท้จริงของตัวบทสนธิสัญญา	170
6.4 การแสดงความยินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา	171
6.4.1 การแสดงความยินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา โดยการลงนาม	171
6.4.2 การแสดงความยินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา โดยการแลกเปลี่ยนตราสารที่ก่อให้เกิดสนธิสัญญา	172
6.4.3 การแสดงความยินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา โดยการให้สัตยาบัน การยอมรับหรือการให้ความเห็นชอบ	172
6.4.4 การแสดงความยินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา โดยการภาคยานุวัติ	173
6.5 ข้อเสนอในสนธิสัญญา	174
6.5.1 การตั้งข้อเสนอในสนธิสัญญา	175
6.5.2 การยอมรับและการคัดค้านข้อเสนอ	176
6.5.3 ผลทางกฎหมายของข้อเสนอและของการคัดค้านข้อเสนอ	178
6.5.4 การถอนข้อเสนอและการถอนการคัดค้านข้อเสนอ	180

6.5.5 กระบวนการทางกฎหมายเกี่ยวกับการตั้งข้อสงวน	181
6.6 การมีผลใช้บังคับของสนธิสัญญา	182
6.7 การปฏิบัติตาม การปรับใช้และการตีความสนธิสัญญา	183
6.7.1 การปฏิบัติตามสนธิสัญญา	183
6.7.2 การปรับใช้สนธิสัญญา	183
6.7.3 การตีความสนธิสัญญา	184
6.7.3.1 หลักทั่วไปในการตีความสนธิสัญญา	184
(1) แนวคิดตามหลักการตีความสนธิสัญญาตาม ตัวบทหรือตามตัวอักษร	184
(2) หลักการตีความสนธิสัญญาตามเจตนาของ ภาคีแห่งสนธิสัญญา	185
(3) หลักการตีความสนธิสัญญาตามวัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายของสนธิสัญญา	185
(4) หลักการตีความสนธิสัญญาตามหลัก ความมีประสิทธิผล	185
6.7.3.2 วิธีการเสริมในตีความสนธิสัญญา	188
6.8 สนธิสัญญาและรัฐที่สาม	188
6.9 การแก้ไขเพิ่มเติมและแก้ไขเปลี่ยนแปลงสนธิสัญญา	191
6.10 ความไม่สมบูรณ์ การสิ้นสุดหรือยกเลิกและการระงับการใช้บังคับ สนธิสัญญา	194
6.10.1 ความไม่สมบูรณ์ของสนธิสัญญา	194
6.10.1.1 การฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในของรัฐ เกี่ยวกับเรื่องความสามารถของผู้แทนรัฐในการให้ ความยินยอมของรัฐเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา	194

6.10.1.2 ข้อจำกัดอำนาจของผู้แทนรัฐในการ ให้ความยินยอมเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา	195
6.10.1.3 ความผิดพลาดหรือความสำคัญผิด	196
6.10.1.4 กลฉ้อฉล	198
6.10.1.5 การประพฤตินิชอบของผู้แทนของรัฐ	198
6.10.1.6 การข่มขู่หรือบังคับผู้แทนของรัฐ	198
6.10.1.7 การข่มขู่หรือบีบบังคับรัฐโดยการคุกคามหรือ การใช้กำลัง	199
6.10.1.8 สนธิสัญญาซึ่งขัดต่อ <i>Jus Cogens</i>	200
6.10.2 การยกเลิกหรือการสิ้นสุดและการระงับการใช้บังคับ ของสนธิสัญญา	202
(1) การระงับการใช้บังคับสนธิสัญญาโดยบทบัญญัติ แห่งสนธิสัญญาหรือโดยความยินยอมของรัฐภาคีทั้งปวง	203
(2) การระงับการใช้บังคับสนธิสัญญาพหุภาคี โดยความตกลงระหว่างรัฐภาคีบางรัฐ	204
(3) การสิ้นสุดแห่งสนธิสัญญาหรือการระงับการใช้บังคับ สนธิสัญญาที่แสดงนัยโดยการทำสนธิสัญญาอีกฉบับหนึ่ง ขึ้นภายหลัง	204
(4) การสิ้นสุดแห่งสนธิสัญญาหรือการระงับการใช้บังคับ สนธิสัญญาอันเป็นผลมาจากการละเมิดสนธิสัญญา	204
(5) การพ้นวิสัยในการปฏิบัติตามสนธิสัญญา	208
(6) การเปลี่ยนแปลงไปอย่างสำคัญยิ่งของสถานการณ์	209
(7) การสิ้นสุดของสนธิสัญญาหรือการถอนตัวจากสนธิ สัญญาตามบทบัญญัติของสนธิสัญญานั้นหรือ โดยความยินยอมของรัฐภาคีแห่งสนธิสัญญา	212

(8) การเกิดขึ้นใหม่ของหลักเกณฑ์แห่งกฎหมาย ระหว่างประเทศทั่วไปที่เป็นกฎหมายเด็ดขาด	213
6.10.3 วิธีการดำเนินการเกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์, การสิ้นสุดหรือ ยกเลิก, การถอนตัวหรือการระงับการใช้บังคับสนธิสัญญา	213
6.10.4 ผลของความไม่สมบูรณ์ การสิ้นสุดหรือการระงับการใช้ บังคับสนธิสัญญา	217
6.10.4.1 ผลของความไม่สมบูรณ์ของสนธิสัญญา	218
6.10.4.2 ผลของการสิ้นสุดหรือยกเลิกสนธิสัญญา	219
6.10.4.3 ผลของการระงับการใช้บังคับสนธิสัญญา	219
6.10.4.4 ผลของสนธิสัญญาซึ่งตกเป็นโมฆะเพราะขัดต่อ กฎหมายเด็ดขาด	220
บทที่ 8 กฎหมายทะเล	222
1. วิวัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล	223
2. ที่มาของกฎหมายทะเล	231
2.1 อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1958	231
2.2 อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1989	232
2.3 กฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ สนธิสัญญาทวิภาคีและ สนธิสัญญาพหุภาคีอื่นๆ	233
3. เขตทางทะเล	235
3.1 น่านน้ำภายใน	241
3.1.1 ความหมายของน่านน้ำภายใน	241
3.1.2 สถานภาพทางกฎหมายของน่านน้ำภายใน	241
3.2 ทะเลอาณาเขต	241
3.2.1 ข้อกำหนดในทะเลอาณาเขต	242

3.2.2 สิทธิของรัฐอื่นในทะเลอาณาเขต : การใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต	242
3.2.3 สิทธิของรัฐชายฝั่ง	244
3.2.4 หน้าที่ของเรือต่างชาติขณะที่ใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต	246
3.2.5 หน้าที่ของรัฐชายฝั่ง	246
3.2.6 เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งเหนือการกระทำบนเรือต่างชาติ ที่เป็นเรือพาณิชย์หรือเรือของรัฐบาลที่ใช้เพื่อการพาณิชย์	247
3.2.7 การผ่านโดยสุจริตในทะเลอาณาเขต : หลักเกณฑ์ที่ใช้กับ เรือรบและเรืออื่นของรัฐบาลที่มีได้ใช้เพื่อการพาณิชย์	248
3.3 เขตต่อเนื่อง	249
3.3.1 ขอบเขตของเขตต่อเนื่อง	249
3.3.2 เขตอำนาจของรัฐชายฝั่งเหนือเขตต่อเนื่อง	249
3.3.3 การกำหนดความกว้างของเขตต่อเนื่องของประเทศไทย	250
3.4 เขตเศรษฐกิจจำเพาะ	250
3.4.1 จุดกำเนิดและพัฒนาการของแนวความคิด เรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	250
3.4.2 ความกว้างของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	251
3.4.3 ลักษณะทางกฎหมายของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	251
3.4.4 สิทธิและหน้าที่ของรัฐอื่นในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ	254
3.4.5 การกำหนดขอบเขตของเขตเศรษฐกิจจำเพาะระหว่างรัฐที่มี ชายฝั่งทะเลตรงข้ามหรือประชิดกัน	256
3.4.6 การบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับของรัฐชายฝั่งในเขต เศรษฐกิจจำเพาะ	258
3.5 ไหล่ทวีป	259

	หน้า
3.5.1 ความหมาย ลักษณะและความสำคัญของไหล่ทวีป	259
3.5.2 แนวความคิดและวิวัฒนาการของไหล่ทวีป	259
3.5.3 สิทธิของรัฐชายฝั่งเหนือไหล่ทวีป	260
3.5.4 สถานภาพทางกฎหมายของน่านน้ำและห้วงอากาศ เหนือไหล่ทวีปและสิทธิและเสรีภาพของรัฐอื่น	261
3.5.5 การกำหนดขอบเขตของไหล่ทวีป	262
3.5.5.1 การกำหนดขอบเขตของไหล่ทวีป ที่ทอดยาวออกไปสู่ทะเลของรัฐชายฝั่ง	262
3.5.5.2 การกำหนดขอบเขตของไหล่ทวีป ระหว่างรัฐที่มีฝั่งทะเลตรงข้ามหรือประชิดกัน	263
3.6 ช่องแคบระหว่างประเทศ	268
3.7 รัฐหมู่เกาะ	270
3.7.1 ความหมายของรัฐหมู่เกาะ	271
3.7.2 เส้นฐานหมู่เกาะ	271
3.7.3 สถานภาพทางกฎหมายของน่านน้ำหมู่เกาะ ห้วงอากาศ เหนือน่านน้ำหมู่เกาะและพื้นดินท้องทะเลและดินใต้ผิวดิน ของน่านน้ำนั้น	271
3.7.4 สิทธิการผ่านน่านน้ำหมู่เกาะ	271
3.7.4.1 สิทธิการผ่านช่องทางทะเลหมู่เกาะ	272
3.7.4.2 สิทธิการผ่านโดยสุจริต	273
3.8 ทะเลหลวง	273
3.8.1 บทบัญญัติทั่วไป	273
3.8.2 การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรมีชีวิตในทะเลหลวง	277
3.9 บริเวณพื้นที่	279

เนื้อ	หน้า
4. ลักษณะภูมิสถานต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในทะเล	282
5. การระงับข้อพิพาทภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	285
5.1 หลักการและโครงสร้างพื้นฐานของกระบวนการระงับข้อพิพาทตาม อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982	285
5.2 วิธีดำเนินการภาคบังคับซึ่งมีการวินิจฉัยที่มีผลบังคับ	291
บทที่ 9 กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูตและกงสุล	298
1. กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ทางการทูต	298
1.1 วิวัฒนาการของกฎหมายการทูต	298
1.2 การแบ่งประเภทคณะผู้แทนทางการทูต	299
1.3 การเข้าดำรงตำแหน่งของผู้แทนทางการทูต	302
1.4 การสิ้นสุดของการดำรงตำแหน่งผู้แทนทางการทูต	304
1.5 หน้าที่ของผู้แทนทางการทูต	306
1.6 เอกสิทธิ์และความคุ้มกันของผู้แทนทางการทูต	309
1.6.1 ความหมายของเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต	309
1.6.2 ทฤษฎีในเรื่องเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต	309
1.6.3 ขอบเขตของเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต	311
1.7 เสรีภาพในการสื่อสารคมนาคม	319
2. กฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล	320
2.1 วิวัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยความสัมพันธ์ทางกงสุล	320
2.2 การแบ่งประเภทของกงสุล	320
2.3 สถานที่ทำการกงสุล	321

	หน้า
2.4 การแต่งตั้งและการสิ้นสุดของการดำรงตำแหน่งหน้าที่ทางกงสุล	322
2.5 เอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางกงสุล	326
2.5.1 เอกสิทธิ์และความคุ้มกันเกี่ยวกับสถานที่ทางกงสุล	326
2.5.2 เอกสิทธิ์และความคุ้มกันเกี่ยวกับบุคคลในคณะเจ้าหน้าที่ ฝ่ายกงสุล	329
2.6 การเริ่มต้นและการสิ้นสุดของเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางกงสุล	333
2.7 เสรีภาพในการสื่อสาร	335
2.8 การสื่อสารและการติดต่อกับคนชาติของรัฐผู้ส่ง	336
2.9 หน้าที่กงสุล	338
บทที่ 10 ความคุ้มกันของรัฐ	340
1. แนวความคิดและหลักเกณฑ์เรื่องความคุ้มกันของรัฐ	340
2. วิวัฒนาการของแนวความคิดและหลักเกณฑ์เรื่องความคุ้มกันของรัฐ	341
3. หลักความคุ้มกันของรัฐตามกฎหมายภายในรัฐต่าง ๆ	342
4. หลักความคุ้มกันของรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ : อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยความคุ้มกันของรัฐและทรัพย์สิน ของรัฐจากเขตอำนาจศาล ค.ศ. 2004	343
4.1 ขอบเขตของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยความคุ้มกัน ของรัฐและทรัพย์สินของรัฐจากเขตอำนาจศาล ค.ศ. 2004	344
4.2 หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับความคุ้มกันของรัฐตามอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยความคุ้มกันของรัฐและทรัพย์สินของ รัฐจากเขตอำนาจศาล ค.ศ. 2004	347
5. หลักความคุ้มกันของรัฐกับการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ	353
บทที่ 11 ความรับผิดชอบของรัฐ	355
ส่วนที่ 1 ความรับผิดชอบของรัฐอันเกิดจากการกระทำผิดในทาง ระหว่างประเทศ	358

1. การกระทำความผิดของรัฐในทางระหว่างประเทศ	358
1.1 หลักทั่วไปว่าด้วยการกระทำความผิดของรัฐในทางระหว่างประเทศ	358
1.2 การกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่ถือว่าการกระทำของรัฐ	359
1.2.1 การกระทำหรือการละเว้นการกระทำขององค์กรของรัฐ	340
1.2.2 การกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเอกชน	340
1.2.3 การกระทำหรือการละเว้นการกระทำของขบวนการ ต่อต้านอำนาจผู้ปกครองรัฐหรือพวกกบฏ	362
1.2.4 การกระทำหรือการละเว้นการกระทำขององค์กรของ รัฐอื่น	363
1.3 การละเมิดพันธกรณีระหว่างประเทศของรัฐ	364
1.4 พฤติการณ์หรือสภาวะการณ์ซึ่งถือว่าการกระทำของรัฐไม่เป็น ความผิดในทางระหว่างประเทศ	367
1.4.1 ความยินยอม	368
1.4.2 มาตรการตอบโต้ในกรณีของการกระทำความผิด ในทางระหว่างประเทศ	368
1.4.3 การป้องกันตนเอง	370
1.4.4 เหตุสุดวิสัย	371
1.4.5 ทุกขภัย	372
1.4.6 ความจำเป็น	373
2. ผลทางกฎหมายที่ตามมาจากการกระทำความผิดในทางระหว่างประเทศ	374
2.1 การเยียวยาหรือการชดใช้ค่าเสียหาย	375
(1) การชดใช้ค่าเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิมอย่างสมบูรณ์	376
(2) การชดใช้ค่าเสียหายโดยการทำให้เกิดความพึงพอใจ แก่รัฐที่ได้รับความเสียหาย	376

	หน้า
(3) การชดใช้ค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน	378
2.2 รัฐที่ต้องรับผิดชอบนั้นยังคงมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตาม พันธกรณีที่ตนได้ทำการละเมิดอยู่ต่อไป	379
2.3 รัฐที่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำความผิดในทางระหว่าง ประเทศนั้นยังคงมีหน้าที่ที่ต้องยุติการกระทำความผิดนั้น และต้องให้ความเชื่อมั่นและหลักประกันว่าจะ ไม่กระทำความผิดนั้นซ้ำอีก	379
2.4 ผลโดยเฉพาของความรับผิดชอบของรัฐ	379
3. การดำเนินการให้รัฐต้องรับผิดชอบในทางระหว่างประเทศ	380
3.1 การเรียกร้องให้รัฐต้องรับผิดชอบ	380
3.1.1 รัฐผู้มีสิทธิยกความรับผิดชอบของรัฐขึ้นกล่าวอ้าง	380
3.1.2 วิธีการหรือรูปแบบในการเรียกร้องให้รัฐต้องรับผิดชอบ	382
3.1.3 มาตรการและเงื่อนไขการเรียกร้องให้รับผิดชอบ ระหว่างประเทศในกรณีที่เกิดชนซึ่งเป็นคนชาติของ รัฐได้รับความเสียหาย	382
3.1.4 กรณีที่รัฐเสียสิทธิในการเรียกร้องให้รัฐอื่นต้อง รับผิดชอบในทางระหว่างประเทศ	384
ส่วนที่ 2 การปฏิบัติต่อคนต่างด้าว	385
1. การปฏิบัติต่อคนต่างด้าวอย่างไม่เหมาะสมที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบ	385
2. มาตรฐานการปฏิบัติต่อคนต่างด้าว	386
3. มาตรการและเงื่อนไขการเรียกร้องให้รับผิดชอบระหว่างประเทศในกรณี ที่เกิดชนซึ่งเป็นคนชาติของรัฐได้รับความเสียหาย	388
3.1 ผู้ได้รับความเสียหายที่เป็นเอกชนจะต้องมีความสัมพันธ์ทาง กฎหมายกับรัฐที่จะดำเนินมาตรการคุ้มครองทางการทูต	389
(1) กรณีบุคคลธรรมดา	389

	หน้า
(2) กรณีนิติบุคคล	393
3.2 หลักการหมัดหนทางการเยียวยาที่จะได้มาซึ่งข้อเรียกร้องตาม กระบวนการวิธีที่กำหนดไว้ตามกฎหมายภายใน	397
บทที่ 12 การระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศโดยสันติวิธี	401
1. ข้อพิจารณาเบื้องต้น : ความหมายและลักษณะของ “ข้อพิพาท” พันธกรณี ทั่วไปในการระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธีและวิธีการในการระงับข้อพิพาทอย่างสันติ	401
2. การระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศทางการเมืองหรือทางการทูต	403
2.1 การเจรจา	404
2.2 การจัดการเจรจา	404
2.3 การไกล่เกลี่ย	406
2.4 การสืบสวนหาข้อเท็จจริง	407
2.5 การประนีประนอม	409
3. การระงับข้อพิพาททางการศาล	410
3.1 การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ	410
3.1.1 ความหมาย หลักพื้นฐานและวิวัฒนาการของการ อนุญาโตตุลาการ	410
3.1.2 รูปแบบของอนุญาโตตุลาการ	413
3.1.3 การคัดเลือกและการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ	417
3.1.4 ขอบเขตอำนาจของอนุญาโตตุลาการ	418
3.1.5 หลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการตัดสินคดี	419
3.1.6 ผลของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ	421
3.2 การระงับข้อพิพาทโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ	423
3.2.1 องค์ประกอบของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ	425

	หน้า
3.2.2 เขตอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ	427
3.2.2.1 เขตอำนาจของศาลเหนือคดีหรือข้อพิพาทระหว่างรัฐ	427
3.2.2.2 เขตอำนาจในการให้ความคิดเห็นเชิงปรึกษา	434
3.2.3 หลักเกณฑ์เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาในศาลยุติธรรม ระหว่างประเทศ	436
3.2.3.1 การคัดค้านเบื้องต้น	436
3.2.3.2 การเข้าไปในคดีของรัฐฝ่ายที่สาม	437
3.2.3.3 การไม่มาปรากฏตัวต่อหน้าศาล	439
3.2.3.4 มาตรการคุ้มครองชั่วคราว	439
3.2.3.5 การขอให้ทบทวนคำพิพากษา	443
3.2.3.6 การตีความคำพิพากษา	445
3.2.4 ผลของคำพิพากษาและความคิดเห็นเชิงปรึกษาของศาล ยุติธรรมระหว่างประเทศ	449
4. การระงับข้อพิพาทโดยองค์การระหว่างประเทศ	449
บทที่ 13 การใช้กำลัง	451
1. วิวัฒนาการและพัฒนาการในทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับหลักกฎหมาย ระหว่างประเทศว่าด้วยการใช้กำลังฝ่ายเดียว	452
2. การใช้กำลังฝ่ายเดียวของรัฐ	454
2.1 หลักทั่วไปว่าด้วยการห้ามการใช้กำลังฝ่ายเดียวของรัฐในความสัมพันธ ระหว่างประเทศ	454
2.2 การใช้สิทธิป้องกันตนเอง	458
2.3 การใช้กำลังในกรณีอื่น ๆ	466

	หน้า
2.3.1 Reprisal	466
2.3.2 การใช้กำลังและการพิทักษ์คนชาติในต่างประเทศ	467
2.3.3 การใช้กำลังและการเข้าแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรม	468
3. การใช้กำลังโดยองค์การระหว่างประเทศ :	
การใช้กำลังร่วมกันหรือความมั่นคงร่วมกัน	470
บรรณานุกรม	481
ภาคผนวก	496